

Фінансується
Європейським Союзом

ЗМІНИ ТУТ

Разом будуємо сильні громади

Фінансується
Європейським Союзом

Основні джерела фінансування проєктів

СПІКЕР

Анна Юрченко

Заступниця Міністра інфраструктури України та Віце-Прем'єр-Міністра з відновлення України (2021-2024), співзасновниця Аналітичного Центру «We Build Ukraine», координатор проєкту «Зміни тут»

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ – МЕТА, ОСНОВНІ ДОКУМЕНТИ

Мета європейської інтеграції:

- зближення України з Євросоюзом як на рівні законів, так і на рівні правил і звичаїв, що існують у суспільстві.
- шляхом масштабних внутрішніх перетворень створення умов для входження до спільноти європейських розвинутих країн.

Умови вступу до ЄС кожної конкретної держави визначаються угодою між державами-членами ЄС і державою-претендентом, і складаються з окремих етапів, які має пройти країна-претендент

Євроінтеграційний процес України – Угода про Асоціацію

Переваги Угоди:

Угода про асоціацію:

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відбувалося в два етапи.

21 березня 2014 року у Брюсселі лідери України та ЄС підписали політичну частину Угоди.

27 червня 2014 року в ході засідання Ради ЄС Президентом України та керівництвом Європейського Союзу і главами держав та урядів 28 держав – членів ЄС було підписано економічну частину Угоди.

16 вересня 2014 року Верховна Рада України та Євро-пейський Парламент синхронно ратифікували Угоду про асоціацію.

1 вересня 2017 року Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у повному обсязі.

- лібералізація візового режиму з країна-ми Євросоюзу (той самий безвіз!)
- спрощення торгівлі між Україною та ЄС
- Завдяки Угоді про поглиблену та все-охопну зону вільної торгівлі між Україною та ЄС (ПВЗВТ), яка є частиною Угоди про асоціацію, українські підприємці змогли суттєво збільшити обсяги своєї торгівлі з ЄС.
- Якісні європейські товари стали доступ-нішими для українців, а наші виробники отримали можливість експортувати продукцію до ЄС
- Створення Центрів надання адміністра-тивних послуг, електронні державні сер-віси, та залученням європейських коштів на проекти розвитку

ЩО ЗМІНЮЄ ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Європейська інтеграція стосується не лише центральної влади. Це всеохопний процес трансформацій, до якого мають бути залучені також регіони і окремі громади.

Євросоюз - "Європа регіонів".

Участь громад у процесах євроінтеграції – це впершу чергу важливість регіонального рівня управління для реалізації спільних європейських політик - політики згуртованості.

ВАЖЛИВІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАД:

- Близько 60-70% політик ЄС впроваджуються на місцевому рівні – активна участь громад у процесі європейської інтеграції.
- Участь у програмах ЄС відкриває доступ до фінансування для реалізації проектів у сферах інфраструктури, екології, освіти та культури.
- Сприяння підвищенню якості життя мешканців громад та сталому розвитку регіонів.
- 80% Програм технічної допомоги орієнтовані на громади (ГРАНТИ!)

Фінансова підтримка ЄС: програми та фонди

*** Пряме підтримання з цих фондів можливе тільки для країн ЄС.
Україна зможе претендувати на фінансування тільки після набуття
статусу члена ЄС**

Європейський соціальний фонд
(займається питаннями
соціальної політики та
людського розвитку)

Європейський фонд
регіонального розвитку
(займається зменшенням
дисбалансу між регіонами й
соціальними групами,
забезпечує перехід до
безвуглецевої економіки)

Фонд згуртованості (для проєкту
сталого розвитку та розвитку
транс'європейських мереж)

Фонд справедливого переходу
(питання «зеленого переходу» -
відмова від викопного палива).

Європейський аграрний фонд
для сільськогосподарського
розвитку

Європейський фонд
мореплавства, рибальства та
аквакультури

Доступні програми ЄС для України

- 01** Програми підтримки України в межах політики сусідства
- 02** Програми транскордонної і транснаціональної співпраці (у межах Interreg)
- 03** Окремі секторальні програми
- 04** Спеціальний інструмент для України - Ukraine Facility
- 05** Окремі кредитні програми Європейського інвестиційного банку
- 06** Окремі кредитні програми Банку розвитку ради Європи

ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ПОЛІТИКИ СУСІДСТВА

з Європою

децентралізація

EU4Digitalгармонізація
цифрових ринків**EU4ResilientRegions**
реформа професійно-технічної освіти**EU4PAR**реформа державного
управління**EU4Environment**
Green Economy in Eastern Partner Countriesуправління навколишнім
середовищем, лісове
господарство

EU4Energy

спеціальна програма підтримання
громад на сході та півдні України**EU4PFM**EU Public Finance Management
Support Programme for Ukraineуправління державними
фінансами**EU4Skills**
КРАЦІ НАВИЧКИ ДЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

енергетичні ринки

**Mayors for
Economic Growth**Covenant of Mayors
for Climate & Energy
Eastern Partnership«Угода мерів – Схід» (CoM
East) та «Мери за
економічний розвиток»
(реалізується спільно з
ПРООН) **EUACI**
EUROPEAN UNION
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVEантикорупційна
ініціатива ЄС**EU4Business**конкурентоспро-
можність МСП та
інтернаціоналізація

Отримувачами допомоги за деякими проектами є безпосередньо державні інституції (підтримується спроможність у проведенні реформ), у деяких випадках також ОМС (наприклад, проект ULEAD), але також громадські організації, наукові чи творчі інституції, університети, структури бізнесу тощо.

ПЕВНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ГРОМАД ВИРАЖАЮТЬСЯ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ЧЕРЕЗ ПРЯМЕ ЧИ ОПОСЕРЕДКОВАНЕ ЗАЛУЧЕННЯ ДО ПРОЦЕСІВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

- **ДОЛУЧЕННЯ ДО МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТІВ**
- **РОЗВИТОК ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**
- **УЧАСТЬ У РІЗНОГО РОДУ ПРОГРАМАХ – ГРАНТИ, КРЕДИТИ,
ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА**

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК

Співпраця України з ЄІБ розпочата у 2004 році.

Загальний обсяг наданих ЄІБ фінансових ресурсів в Україні, як в державному, так і приватному секторі, складає понад 7,5 млрд євро.

Для громад України – ЄІБ це можливість реалізовувати проекти:

- Подолання наслідків війни в Україні, включаючи вирішення потреб ВПО;
- Полегшення та прискорення швидкого відновлення інфраструктури в районах, що знаходяться під контролем Уряду України;
- Відновлення і покращення надання комунальних послуг (водопостачання та водовідведення, електропостачання, централізоване тепlopостачання);
- Ремонт доріг, залізниць та мостів;
- Ремонт та реконструкція пошкоджених громадських будівель (включаючи адміністративні будинки, школи, медичні центри та лікарні, поштові відділення та інша соціальна інфраструктура)

Фінансується
Європейським Союзом

COUNCIL OF EUROPE DEVELOPMENT BANK

СЕВ БАНК РОЗВИТКУ РАДИ ЄВРОПИ

- Багатостороння фінансова установа, має виключно соціальну спрямованість;
- Поточна діяльність Банку в Україні розподілена за такими секторами: покращення умов життя, охорона здоров'я та підтримка малого та середнього бізнесу;
- Станом на 01 січня 2025 року проектний портфель БРРЕ у державному секторі складає 2 проекти загальним обсягом 200 млн євро;
- В рамках реалізації цих проектів станом на 01 січня 2025 року вибрано 115,8 млн євро, в т.ч. у 2024 році - 115,8 млн євро.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК – ПРОГРАМА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ПРОГРАМА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ III

ПВУ РОЗРОБЛЕНА ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЛОКАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

ПВУ – Більше 9
областей України

ПВУ III – відбір
триває

ПВУ – 340 млн євро (кредит) на
відновлення комунальної та
соціальної інфраструктури

ПВУ III – 100 млн євро (кредит)

Близько 160
субпроектів з
ремонту

- 1** Це інвестиції у відновлення інфраструктури й покращення умов надання соціальних та комунальних послуг, а також на ремонт пошкоджених навчальних закладів, медичних установ, гуртожитків, КГУ тощо.
- 2** Бенефіціари – центральні органи влади, місцеві адміністрації, органи місцевого самоврядування, державні й комунальні підприємства та установи.
- 3** Кошти позики передаються Мінфіном (у співпраці з Мінвідновлення) кінцевим бенефіціарам у формі субвенції зі спеціального фонду державного бюджету місцевим бюджетам на безповоротній основі.
- 4** Вартість субпроектів становить від 20 000 до 5 млн. євро.

01

Вища освіта: міжнародне співробітництво, мобільність студентів і співробітників вищої школи, розвиток потенціалу та інновації у вищих навчальних закладах

Професійна освіта та навчання: підтримання системи професійної освіти та навчання для підвищення якості, мобільності та співпраці між навчальними закладами та бізнесом

02**03**

Шкільна освіта: модернізація та покращення якості шкільної освіти, заохочення інноваційних методів викладання та навчання

Освіта для дорослих: покращення навичок та компетенцій дорослих через проекти мобільності, стратегічні партнерства та ініціативи, що підтримують навчання впродовж життя

04

СЕКТОРАЛЬНІ ПРОГРАМИ ЄС ДОСТУПНІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Програма **ERASMUS+** підтримує освіту, навчання, молодь та спорт у Європі, зокрема молодіжні обміни й співпрацю молодіжних організацій та освітніх інституцій.

Можливості участі України з 2024 року розширені – це було зафіксовано в угоді між МОН України і ЄС, підписаній 15 червня 2023 року.

Залежно від конкурсів заявки можуть подаватись як індивідуально, так і від організацій. У більшості випадків організації та індивідуальні заявники з України, можуть подаватись як партнери разом з іншою організацією (вищим навчальним закладом, молодіжною організацією, асоціацією чи неурядовою організацією) з країн ЄС або країн-партнерів, кандидатів в члени ЄС.

СЕКТОРАЛЬНІ ПРОГРАМИ ЄС ДОСТУПНІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Програма ЄС «Механізм “Сполучення Європи”» (Connecting Europe Facility, CEF) - CEF є одним із фінансових інструментів ЄС, мета якого сприяти зростанню, створенню робочих місць і конкурентоспроможності шляхом цільових інвестицій в інфраструктуру на європейському рівні.

Програма підтримує розвиток вискоєфективних, стійких та взаємопов'язаних транс'європейських мереж у сферах транспорту, енергетики та цифрових послуг, які об'єднують європейські країни.

Фінансується
Європейським Союзом

ПРОГРАМА CEF МІСТИТЬ ТРИ ПІДПРОГРАМИ:

Транспорт (CEF Transport) – має на меті підвищити стійкість транспортної мережі та допомогти ЄС досягти цілі європейської «Зеленої угоди» щодо скорочення викидів транспорту на 90% до 2050 року. (залізниці, внутрішні водні шляхи, морські та внутрішні порти; на безпеку дорожнього руху, залізнично-дорожні термінали, мультимодальні логістичні платформи, мультимодальні пасажирські хаби, інтелектуальні та взаємосумісні програми для транспорту, безпечну та захищену інфраструктуру мобільності).

Енергетика (CEF Energy) – підтримує розвиток вискоєфективних, стійких та взаємопов'язаних транс'європейських мереж у сфері енергетики (The Trans-European Networks for Energy, TEN-E).

Цифровий компонент (CEF Digital) – спрямований на підтримання та стимулювання як державних, так і приватних інвестицій у проекти цифрової трансформації Європи.

ДОСТУП УКРАЇНИ

До програми CEF Україна приєдналась нещодавно. Угода про участь була підписана 6 червня 2023 року, а її ратифікація Верховною Радою України відбулась 22 листопада 2023 р. Вона відкриває Україні шлях до участі у всіх підпрограмах CEF (Транспорт, Енергетика, Цифровий компонент).

У сфері транспорту українські органи влади та компанії зможуть, зокрема, подавати заявки на фінансування в межах майбутніх транспортних конкурсів CEF у поточному програмному періоді (2021–2027).

Заявники – юридичні особи з України – уже фігурують серед тих, хто може брати участь в оголошених конкурсах.

ПРИКЛАДИ ПРОЄКТІВ ГРОМАД

Житомирська область

Громади: Житомирська, Малинська, Радомишльська, Коростишівська та Брусилівська.

Програма: EU4Business.

Сума фінансування: До 50 000 євро для кожної громади.

Мета: Підтримка малого та середнього підприємництва.

Джерело: u-lead.org.ua

Львівська область

Громада: Львівська міська громада.

Програма: Європейський інвестиційний банк (ЄІБ).

Сума фінансування: 17 мільйонів євро.

Мета: Модернізація системи громадського транспорту, включаючи закупівлю нових трамваїв та автобусів, а також оновлення інфраструктури зупинок.

Джерело: u-lead.org.ua

Одеська область

Громада: Білгород-Дністровська громада.

Програма: Interreg NEXT.

Сума фінансування: 1,5 мільйона євро.

Мета: Розвиток туристичної інфраструктури, зокрема реставрація історичних пам'яток та створення нових туристичних маршрутів.

Джерело: u-lead.org.ua

Харківська область

Громада: Чугуївська міська громада.

Програма: Програма LIFE.

Сума фінансування: 2 мільйони євро.

Мета: Впровадження енергоефективних заходів у закладах освіти та охорони здоров'я.

Джерело: u-lead.org.ua

ПРИКЛАДИ ПРОЄКТІВ ГРОМАД

Харківська область

Громада: Циркунівська громада.

Програма: Програма U-LEAD.

Сума фінансування: 30 000 євро.

Мета: інструменти для ліквідації наслідків обстрілів та окупації, вуличний освітлювач, генератори, пили, баки для води, набори для ВПО тощо.

Джерело: u-lead.org.ua

Вінницька область

Громада: Вінницька міська громада.

Програма: Horizon Europe.

Сума фінансування: 3 мільйони євро.

Мета: Створення інноваційного хабу для підтримки стартапів та молодих підприємців.

Джерело: u-lead.org.ua

Закарпатська область

Громада: Мукачівська міська громада.

Програма: Програма LIFE.

Сума фінансування: 1,8 мільйона євро.

Мета: Покращення системи водопостачання та водовідведення.

Джерело: u-lead.org.ua

Чернівецька область

Громада: Чернівецька міська громада.

Програма: Креативна Європа.

Сума фінансування: 1 мільйон євро.

Мета: Розвиток культурних ініціатив, включаючи проведення міжнародних фестивалів та підтримку місцевих митців.

Джерело: eef.org.ua

ПРИКЛАДИ ПРОЄКТІВ ГРОМАД

Полтавська область

Громада: Кременчуцька міська громада.

Програма: EU4Business.

Сума фінансування: 2,5 мільйона євро.

Мета: Створення індустріального парку для залучення інвестицій та розвитку промисловості.

Джерело: u-lead.org.ua

Дніпропетровська область

Громада: Дніпровська міська громада.

Програма: Horizon Europe.

Сума фінансування: 4 мільйони євро.

Мета: Впровадження системи "розумного міста", включаючи розвиток електронних сервісів для мешканців та покращення міської інфраструктури.

Джерело: u-lead.org.ua

Джерела зовнішнього фінансування для місцевих проєктів

Основні джерела фінансування місцевих проєктів

- **01** **Державний бюджет** – субвенції, бюджетне фінансування місцевих програм.
- **02** **Міжнародні фінансові організації (МФО)** – кредити Світового банку, ЄІБ, ЄБРР тощо.
- **03** **Гранти** – безповоротна допомога від міжнародних організацій, урядів інших країн.
- **04** **Приватні інвестиції** – бізнес-проєкти, публічно-приватне партнерство (ППП).

Державний бюджет України як джерело фінансування місцевих проєктів

Роль державного бюджету у фінансуванні місцевого розвитку

- Державний бюджет є одним із ключових джерел фінансування місцевих проєктів, що охоплюють:
- Інфраструктурні проєкти (дороги, мости, комунальні мережі, громадський транспорт).
- Освіту та науку (школи, садочки, університети, професійно-технічні заклади).
- Медицину (будівництво та реконструкція лікарень, забезпечення медичним обладнанням).
- Економічний розвиток (підтримка малого бізнесу, створення індустріальних парків).
- Екологію та енергоефективність (утилізація відходів, модернізація систем опалення).
- Культуру та спорт (будівництво культурних центрів, спортивних майданчиків).

Фінансування здійснюється через різні інструменти:

- Субвенції (цільові трансферти для реалізації конкретних проєктів).
- Державні програми співфінансування (коли частину витрат покриває громада, частину – держава).
- Цільові державні фонди (Фонд регіонального розвитку, Фонд відновлення України).

СУБВЕНЦІЇ НА ПРОЄКТИ РОЗВИТКУ

Субвенції – це кошти, які центральний уряд передає місцевим громадам для реалізації конкретних програм або проєктів. Вони використовуються для фінансування соціальних, економічних, інфраструктурних та освітніх ініціатив.

ТИПИ СУБВЕНЦІЙ:

- **Освітня субвенція** – фінансування зарплат вчителів, розвиток STEM-освіти, закупівля обладнання.
- **Медична субвенція** – будівництво та ремонт медичних закладів, програми вакцинації, закупівля ліків.
- **Субвенція на соціально-економічний розвиток** – підтримка бізнесу, розвиток місцевих промислових кластерів.
- **Субвенція на відновлення інфраструктури** – реконструкція пошкоджених об'єктів у регіонах, які постраждали від війни.

ПРИКЛАД УСПІШНОГО ФІНАНСУВАННЯ ЧЕРЕЗ СУБВЕНЦІЇ:

Відновлення медичних закладів у Миколаївській області

- **Джерело фінансування:** медична субвенція з держбюджету.
- **Реалізація:** модернізація лікарень у 2023-2024 рр.
- **Результат:** оновлено обладнання, покращено якість медичних послуг для мешканців області.

Застереження:

Субвенції потребують **заздалегідь підготовлених проєктних заявок** та обґрунтування їхнього значення для громади.

ДЕРЖАВНІ ПРОГРАМИ СПІВФІНАНСУВАННЯ

ЩО ТАКЕ МЕХАНІЗМ СПІВФІНАНСУВАННЯ?

- Це модель, коли частина витрат покривається державою, а частина – місцевими бюджетами або партнерами.
- Найчастіше використовується у проєктах розвитку громад та відновлення територій.

ПОПУЛЯРНІ МЕХАНІЗМИ:

- **Механізм 50/50** – держава та громада фінансують проєкт рівними частинами.
- **70/30** або **80/20** – держава дає більшу частку фінансування, громада – меншу.
- **Спільне фінансування з міжнародними партнерами** – наприклад, **державний бюджет + кредит Світового банку + місцевий бюджет.**

ПРИКЛАД СПІВФІНАНСУВАННЯ:

Програма «Енергоефективність громадських будівель» (70/30)

- **Джерело фінансування:** державний бюджет – 70%, місцевий бюджет – 30%.
- **Реалізація:** утеплення шкіл та лікарень у громадах.
- **Результат:** скорочення витрат на опалення, зменшення шкідливих викидів.

Застереження:

Не всі громади можуть одразу знайти свою частку співфінансування – тому важливо шукати додаткові донорські кошти або кредити.

Крім субвенцій та співфінансування, громади можуть отримувати кошти з державних фондів, таких як:

- **Фонд регіонального розвитку** – фінансує великі проекти, що сприяють економічному зростанню регіонів.
- **Фонд енергоефективності** – підтримує заходи з утеплення будівель, встановлення відновлюваних джерел енергії.
- **Фонд розвитку сільських територій** – допомагає громадам із малими бюджетами фінансувати важливі проекти.

ДЕРЖАВНІ ФОНДИ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ

ПРИКЛАД

ФОНД РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: БУДІВНИЦТВО ШКОЛИ У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Фінансування: 80% державний фонд, 20% місцевий бюджет.

Реалізація: 2024 рік.

Результат: нова сучасна школа для 500 учнів.

Застереження:

Деякі фонди мають конкурсний відбір проектів, тому громадам важливо мати **професійно підготовлені заявки**.

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ (МФО) ТА УРЯДОВІ КРЕДИТИ

РОЛЬ МФО У ФІНАНСУВАННІ МІСЦЕВИХ ПРОЄКТІВ

Міжнародні фінансові організації (МФО) – це ключові кредитори для місцевого розвитку, що фінансують довгострокові проекти у сферах:

- **Інфраструктури** (дороги, мости, транспорт).
- **Енергетики та кліматичних проектів.**
- **Соціального розвитку** (освіта, медицина, ЖКГ).
- **Бізнесу та комунальних підприємств.**

КЛЮЧОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО НАДАЮТЬ ФІНАНСУВАННЯ ГРОМАДАМ

ФІНАНСУВАННЯ ВІД СВІТОВОГО БАНКУ (WB)

THE WORLD BANK

Обсяги інвестицій

З лютого 2022 року Світовий банк мобілізував понад 57 мільярдів доларів США фінансової підтримки для України, з яких понад 47 мільярдів доларів вже надійшли станом на грудень 2024 року.

Світовий банк є провідним міжнародним кредитором, що підтримує відновлення та розвиток України, особливо в умовах триваючої агресії з боку Росії. У період з 2022 по 2024 рік Світовий банк надав значну фінансову допомогу Україні, спрямовану на стабілізацію економіки та підтримку критичної інфраструктури.

Фінансові ініціативи Світового Банку спрямовані на підтримку економічної стабільності України, відновлення критичної інфраструктури та впровадження структурних реформ, необхідних для сталого розвитку країни.

ПРО ЩО ЦЕЙ БАНК?

- Головний міжнародний кредитор для відновлення та розвитку.
- Фінансує великі стратегічні проекти.
- Фокус: інфраструктура, енергетика, соціальні проекти.

ПРИКЛАДИ:

Програма екстреного відновлення критичної інфраструктури (2023-2024)

- **Фінансування:** \$500 млн.
- **Проекти:** реконструкція електромереж, теплопостачання, лікарень, шкіл.
- **Умови:** низькі відсоткові ставки, тривалі періоди погашення. Також, у рамках проекту Світового банку "Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України" понад 226 тисяч українців отримали доступ до якісніших послуг теплопостачання. У семи громадах було замінено та реконструйовано близько 105 км теплових мереж, збудовано 4 когенераційні та теплоелектростанції, а також змонтовано 62 котельні. Загальна вартість проекту становить 201,6 млн доларів США

- **Застереження:** Громадам потрібно мати **чітку проектну документацію** та відповідати міжнародним стандартам закупівель.

ФІНАНСУВАННЯ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ (ЄІБ)

**European
Investment Bank**

Обсяги інвестицій

З 2004 року ЄІБ затвердив для України 29 проектів загальним обсягом 5,75 мільярда євро, з яких на стадії реалізації знаходиться 24 проекти на суму 4,9 мільярда євро станом на січень 2025 року

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) є ключовим фінансовим партнером України від Європейського Союзу, надаючи значну підтримку для розвитку міської інфраструктури, транспорту та житлово-комунального господарства.

У період з 2022 по 2024 рік ЄІБ виділив понад 2,2 мільярда євро на забезпечення найважливіших потреб України, зокрема в управлінні водними ресурсами, транспорті та енергетичній безпеці, а також в інших критичних сферах.

ПРО ЩО ЦЕЙ БАНК?

- Головний кредитор для України від ЄС.
- Фінансує розвиток міської інфраструктури, транспорт, ЖКГ.

ПРИКЛАДИ:

Програма "Надзвичайна кредитна програма для відновлення України"

Фінансування: €340 млн.

Проекти: реконструкція доріг, мостів, шкіл, водопостачання.

Результат: понад 200 відновлених об'єктів у 10 областях. У межах "Програми з відновлення України" ЄІБ надав 55 мільйонів євро для реконструкції лікарень, соціального житла, навчальних закладів, систем опалення, водопостачання та водовідведення. Ці проекти реалізуються у понад 100 містах та громадах України, зокрема у Вінниці, де вже розпочалися будівельні роботи.

Застереження:

ЄІБ працює через центральний уряд, тому громадам потрібно подавати заявки через відповідні міністерства та відомства.

ФІНАНСУВАННЯ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО БАНКУ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ (ЄБРР)

European Bank
for Reconstruction and Development

Обсяги інвестицій

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року ЄБРР значно збільшив обсяги інвестицій, надавши понад €6,2 млрд на підтримку української економіки. У 2024 році банк інвестував рекордні €2,4 млрд, перевищивши показник 2023 року, який склав €2,1 млрд.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) є провідним міжнародним фінансовим інститутом, орієнтованим на підтримку економічного розвитку та реформ в Україні. Банк фокусується на фінансуванні приватного сектору та муніципальної інфраструктури, сприяючи модернізації та стійкості економіки країни.

ПРО ЩО ЦЕЙ БАНК?

- Орієнтований на економічний розвиток, підтримує реформи в Україні.
- Фокусується на фінансуванні приватного сектору та муніципальної інфраструктури.

ПРИКЛАДИ:

Програма модернізації громадського транспорту в українських містах

 Фінансування: €450 млн.

 Проекти: закупівля електробусів, модернізація трамвайних ліній.

 Реалізація: Дніпро, Львів, Київ, Вінниця.
У 2024 році ЄБРР надав місту Дніпро кредит у розмірі €25 млн для підвищення енергоефективності громадських будівель. Цей проєкт передбачає модернізацію систем опалення, вентиляції та освітлення в школах, дитячих садках та лікарнях, що дозволить зменшити енергоспоживання та покращити комфорт для мешканців міста.

 Застереження:
ЄБРР надає перевагу приватним підприємствам, громадам потрібно шукати партнерів для отримання фінансування.

ФІНАНСУВАННЯ ВІД ПІВНІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ КОРПОРАЦІЇ (НЕФКО)

NEFCO

Обсяги інвестицій

У відповідь на виклики, спричинені війною, NEFCO запровадила багатодонорську програму "Green Recovery for Ukraine" з бюджетом €300 мільйонів, спрямовану на допомогу українським муніципалітетам у відновленні та впровадженні екологічно чистих технологій.

Північна екологічна фінансова корпорація (NEFCO) є міжнародною фінансовою установою, заснованою п'ятьма північними країнами: Данією, Фінляндією, Ісландією, Норвегією та Швецією. Її метою є фінансування малих та середніх екологічних проєктів, спрямованих на впровадження нових технологій та рішень з потенціалом масштабування.

З моменту повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року NEFCO активно підтримує зелене відновлення України, надаючи фінансову допомогу для реконструкції критичної інфраструктури та впровадження енергоефективних рішень

ПРО ЩО ЦЕЙ БАНК?

- Спеціалізується на фінансуванні екологічних проєктів.
- Підтримує енергоефективність, чисту енергетику та міський транспорт

ПРИКЛАДИ:

Модернізація вуличного освітлення у Черкасах

Фінансування: €5 млн.

Проєкти: встановлення LED-освітлення, зниження споживання електроенергії.

Ефект: економія 40% електроенергії, зменшення викидів CO₂. Реконструкція університетів: У рамках проєкту з підвищення енергоефективності вищих навчальних закладів України NEFCO надала кредити на загальну суму €12 мільйонів для термомодернізації трьох університетів. Цей проєкт реалізується спільно з Європейським інвестиційним банком (EIB), який надав €120 мільйонів для модернізації 13 інших університетів. Мета проєкту – покращити енергоефективність навчальних, наукових та допоміжних приміщень, що сприятиме відновленню інфраструктури вищої освіти в Україні.

Застереження:

НЕФКО фінансує лише **енергоефективні та екологічні** проєкти.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФІНАНСУВАННЯ МФО МІСЦЕВИХ КП

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ: ГАРАНТІЇ ТА МІСЦЕВІ ЗАПОЗИЧЕННЯ

- **Вимоги до гарантій:** МФО часто вимагають надання державних або муніципальних гарантій для забезпечення кредитів. Однак, через високий рівень заборгованості та обмежені фінансові ресурси, місцеві органи влади не завжди можуть надати такі гарантії.
- **Кредитна історія:** Негативна кредитна історія або фінансова нестабільність КП можуть стати перешкодою для отримання нових позик. МФО оцінюють ризики, пов'язані з кредитоспроможністю підприємств, і можуть відмовити у фінансуванні за наявності значних боргів або попередніх дефолтів.

ПРЯМЕ ФІНАНСУВАННЯ КП

- **Механізми фінансування:** МФО рідко надають пряме фінансування комунальним підприємствам. Зазвичай, фінансування здійснюється через державні програми або проекти, де кошти спрямовуються на місцеві бюджети, а вже потім розподіляються на КП. Такий підхід забезпечує більший контроль за використанням коштів та знижує ризики, пов'язані з прямим кредитуванням підприємств.
- **Субвенції та гранти:** У рамках співпраці з МФО можливе надання субвенцій або грантів, які спрямовуються на підтримку КП. Ці кошти можуть бути використані для реалізації інфраструктурних проектів, модернізації обладнання або підвищення енергоефективності. Однак, доступ до таких ресурсів часто обмежений і вимагає відповідності певним критеріям.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФІНАНСУВАННЯ МФО МІСЦЕВИХ КП

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ДОСТУПУ ДО ФІНАНСУВАННЯ:

- **Покращення фінансового менеджменту:** КП повинні впроваджувати сучасні практики фінансового управління, забезпечувати прозорість та підзвітність, що підвищить їхню привабливість для інвесторів та кредиторів.
- **Співпраця з місцевими органами влади:** Тісна взаємодія з муніципалітетами може сприяти отриманню необхідних гарантій та підтримки для залучення фінансування.
- **Участь у державних програмах:** Використання можливостей, наданих державними програмами розвитку інфраструктури, може стати додатковим джерелом фінансування для КП.

ПІДХОДИ ДО ФІНАНСУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПРОЄКТІВ РІЗНИМИ КРАЇНАМИ

Міжнародні партнери фінансують розвиток місцевих громад в Україні через два основні механізми:

- **Пряме фінансування громад** – коли країни безпосередньо передають кошти на потреби місцевого рівня.
- **Фінансування через спеціалізовані агентства** – коли країни використовують власні державні організації для управління допомогою

ПРЯМЕ ФІНАНСУВАННЯ ГРОМАД

Окремі країни напряду виділяють кошти на потреби громад безпосередньо або через державний бюджет України.

Формат: безпосередні гранти, позики або спеціальні фінансові пакети для українських міст та регіонів.

Гнучкість: громади мають більше автономії у використанні цих коштів.

Приклад підходу: країни Балтії, Данія та інші європейські держави, які виділяють кошти напряду або через національні програми підтримки.

ЯК ПРАЦЮЄ:

- ⇒ Громада подає заявку або отримує кошти за міжурядовою угодою.
- ⇒ Місцева влада сама визначає пріоритети використання коштів.
- ⇒ Контроль може здійснюватися через внутрішні механізми або донорів.

ОБМЕЖЕННЯ:

- ❗ Рівень залучення залежить від готовності громади керувати проектами.
- ❗ Не всі громади мають достатню інституційну спроможність для якісного управління грантами.

ПРЯМІ КРЕДИТИ ТА ГРАНТИ ВІД ОКРЕМИХ КРАЇН

ДАНІЯ

Програма добросусідства Данії (2022-2026): Уряд Данії виділив 117 мільйонів євро на цю програму, метою якої є інтеграція країн-сусідів, включаючи Україну, до європейської спільноти, зміцнення їхньої стабільності та стійкості. Фінансування спрямоване на проекти розвитку місцевих громад, покращення інфраструктури та підтримку демократичних ініціатив.

ЕСТОНІЯ

Гуманітарна та технічна допомога: Естонія надала Україні допомогу, що становить 1,8% від її ВВП. Ця підтримка включає постачання медичного обладнання, генераторів та інших необхідних ресурсів для забезпечення функціонування місцевих громад в умовах кризи.

ЛИТВА ТА ЛАТВІЯ

Фінансова та матеріальна підтримка: Латвія та Литва надали Україні допомогу, еквівалентну 1,5% та 1,2% від їхніх ВВП відповідно. Ці кошти спрямовані на відновлення інфраструктури, підтримку освітніх та медичних закладів, а також на реалізацію проектів місцевого розвитку.

ФІНАНСУВАННЯ ЧЕРЕЗ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Країни також використовують власні агентства для надання фінансування, що забезпечує контроль, супровід та експертну підтримку.

Формат: довгострокові програми фінансування через урядові установи та міжнародні банки.

Прозорість: чітка процедура відбору, контроль за використанням коштів.

ПРИКЛАД ПІДХОДУ:

- ✦ США – USAID (Агентство США з міжнародного розвитку)
- ✦ Японія – JICA (Японське агентство міжнародного співробітництва)
- ✦ Німеччина – KfW (Німецький державний банк розвитку)

ЯК ПРАЦЮЄ:

- ⇒ Фінансування виділяється через програму, оголошується конкурс.
- ⇒ Громади або місцеві органи влади подають заявки через відповідні міністерства або партнерські організації.
- ⇒ Агентства супроводжують реалізацію, надають технічну підтримку та контроль якості виконання.

ОБМЕЖЕННЯ:

- ❗ Довші терміни погодження фінансування через бюрократичні процедури.
- ❗ Не всі громади відповідають критеріям програм, тому важливо слідкувати за умовами відбору.

ГРАНТОВІ ПРОГРАМИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ФІНАНСУВАННЮ

Гранти є важливим інструментом фінансування, який дозволяє громадам реалізовувати проекти без необхідності повертати отримані кошти. Грантові програми можуть фінансувати широкий спектр ініціатив:

- Відновлення соціальної та критичної інфраструктури.
- Енергозбереження та екологічні проекти.
- Освіта, медицина та соціальні ініціативи.
- Підтримка малого бізнесу та підприємництва.

Гранти можуть бути як для державних установ (громад, підприємств, комунальних закладів), так і для приватного сектору (бізнесу, громадських організацій).

ОСНОВНІ ГРАНТОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ

ООН (Програми розвитку, гуманітарна допомога, освіта, медицина).

JICA (Японія) – підтримка відновлення критичної інфраструктури, водопостачання, сільського господарства.

GIZ (Німеччина) – проекти сталого розвитку, енергоефективності, реформування місцевого самоврядування.

ПРЯМЕ ФІНАНСУВАННЯ ГРОМАД**ФІНАНСУВАННЯ ЧЕРЕЗ АГЕНТСТВА****ГНУЧКІСТЬ**

Висока, громада сама визначає пріоритети

Контрольоване, але з експертною підтримкою

КОНТРОЛЬ

Самостійне управління або підзвітність перед донорами

Виконується через агентства або міністерства

ТЕРМІН УЗГОДЖЕННЯ

Швидший процес

Тривала процедура затвердження

ПРИКЛАД КРАЇН

Данія, країни Балтії

США (USAID), Японія (JICA), Німеччина (KfW)

Громадам важливо розуміти, який підхід більше відповідає їхнім потребам та можливостям управління фінансами.

ЯК ГРОМАДИ МОЖУТЬ ПІДВИЩИТИ СВОЇ ШАНСИ НА ОТРИМАННЯ ФІНАНСУВАННЯ?

РОЗВИТОК СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ

Необхідно мати команди, які працюють із донорами, розробляють проекти, готують заявки та ведуть фінансову звітність. Важливо покращувати навички управління публічними інвестиціями.

РОБОТА ІЗ ПАРТНЕРАМИ ТА ПОШУК СПІВФІНАНСУВАННЯ

Залучення коштів із місцевого бізнесу чи інших донорів може стати додатковою перевагою для отримання фінансування.

ПРОЗОРИСТЬ ТА СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Наявність довгострокової стратегії розвитку підвищує шанси громади на отримання міжнародного фінансування. Використання цифрових інструментів, таких як система DREAM, допомагає демонструвати прозорість та ефективність управління коштами.

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА (ДПП)

ДПП дозволяє громадам реалізовувати великі інфраструктурні проекти без повного бюджетного фінансування. Інвестори готові вкладати кошти, якщо громади пропонують чіткі та фінансово життєздатні моделі співпраці.

ЯК ГРОМАДАМ ДІЯТИ ДАЛІ?

01

Зосередитися на розробці якісних проектних пропозицій

Створити або розширити місцеві команди для підготовки заявок та управління фінансами

02

03

Шукати різні джерела фінансування: не лише кредити, а й гранти та партнерські ініціативи

Дотримуватись стандартів прозорості, моніторингу та оцінки ефективності використання коштів

04

05

Розвивати міжнародні контакти та співпрацювати з іншими громадами, які вже мають успішний досвід отримання фінансування

Зовнішнє фінансування – це не лише кошти, а й можливості для розвитку громади.

Чим краще громади готуються, тим більше шансів вони мають на отримання підтримки.

LESSONS LEARNED

ОГЛЯД КЕЙСУ З ВПРОВАДЖЕННЯ
СПІЛЬНОГО З МБРР ПРОЄКТУ
УКРАВТОДОРУ «ПРОЄКТ РОЗВИТКУ
ДОРОЖНЬОЇ МЕРЕЖІ»

ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ

ОГЛЯД ПРОЄКТНОГО ПОРТФЕЛЯ МІНІСТЕРСТВА ВІДНОВЛЕННЯ СТАНОМ НА КВІТЕНЬ-2024

Воєнний час, COVID - всі ці події становлять нові виклики для успішної реалізації проєктів. Однак, завдяки грамотному управлінню та своєчасному реагуванню на виклики, можна успішно реалізовувати проєкти навіть у вкрай складних умовах.

ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ОСНОВІ СПІЛЬНОГО З СВІТОВИМ БАНКОМ ПРОЄКТУ РОЗВИТКУ ДОРОЖНЬОГО СЕКТОРУ (RSDP)

Позичальник – Міністерство фінансів.

Бенефіціар – Державне агентство автомобільних доріг України
Ініціювання, структурування та оцінка проекту – 2015.

Пропонований обсяг фінансування на рівні етапу ініціації проекту – 800 млн дол.

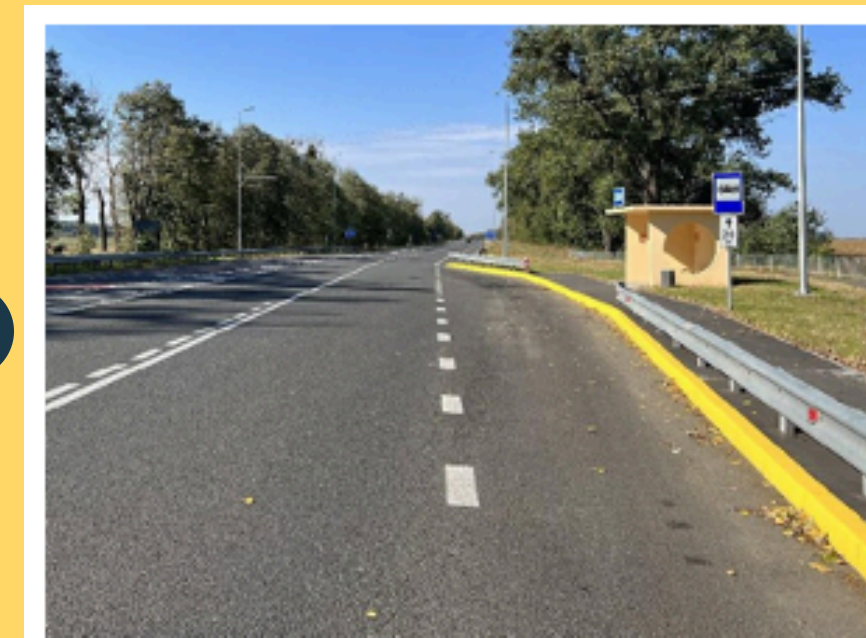
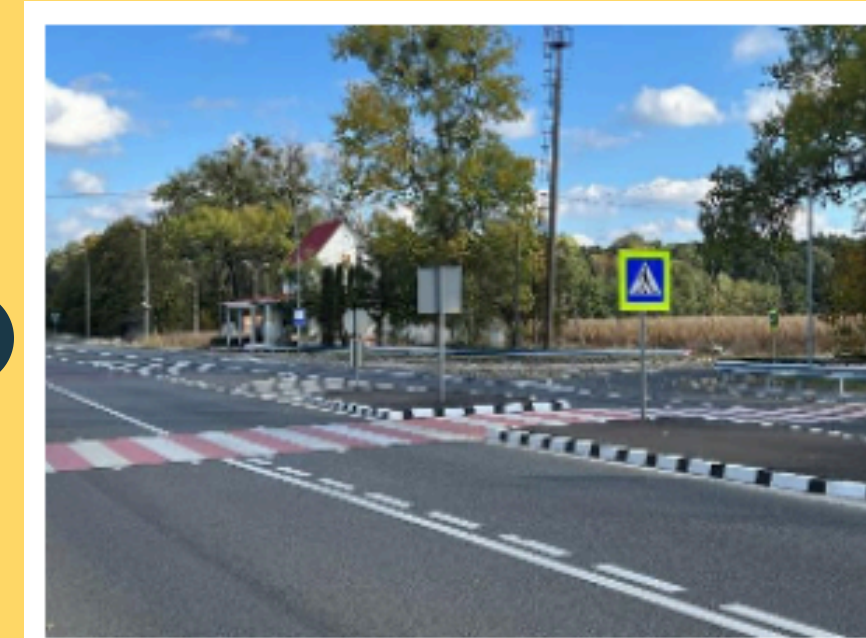
Тривалість проекту: 2016- 2021

ПРОПОНОВАНИЙ ПОЧАТКОВИЙ ОБСЯГ ПРОЄКТУ –

Кредитні кошти у розмірі 800 млн доларів США було запропоновано спрямувати на покращення транспортного сполучення шляхом відновлення доріг у східній частині України як відповідь на викривлення економічних зв'язків між східною промисловою частиною України та іншими регіонами після часткової окупації східної частини території України (Донецької та Луганської областей) Російською Федерацією у 2014 році.

Фінансується
Європейським Союзом

УЗГОДЖЕНИЙ ОБСЯГ ПРОЄКТУ

Наприкінці 2015 року в результаті оцінки Проекту з урахуванням усіх аспектів та потенційної готовності Бенефіціара до реалізації Проекту.

Належним чином завершено та узгоджено обсяг робіт за проектом на загальну суму **560 мільйонів доларів**

що передбачає наступні компоненти.

Тривалість проекту:
6 років
(2016-2021)

ВИЗНАЧЕНА МЕТА РОЗВИТКУ:

Управління та розвиток мережі (Система контролю зважування в русі та національна система автоматичного контролю швидкості. Буде впроваджено – стратегія толінгу, специфікація системи та тендерна документація мають бути підготовлені та прийняті)

КОМПОНЕНТ 1

Реконструкція доріг та підвищення безпеки (100 км дороги М-03 буде модернізовано до чотирисмугової автомагістралі)

\$436.70 млн.

КОМПОНЕНТ 2

Утримання основних національних дорожніх коридорів (840 км доріг М-03, М-06 та М-07, які будуть утримуватися з використанням довгострокових контрактів, що базуються на результатах)

\$102.30 млн.

КОМПОНЕНТ 3

Управління та розвиток мережі (Система контролю зважування в русі та національна система автоматичного контролю швидкості до Буде впроваджено - стратегія толінгу, специфікація системи та тендерна документація мають бути підготовлені та прийняті)

\$19.90 млн.

ВИКЛИКИ, З ЯКИМИ ЗІТКНУЛИСЯ В ПЕРШІ ДВА РОКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАКУПІВЛЯМИ:

- Відсутність затвердженої проектної та тендерної документації на закупівлю робіт і послуг за Компонентами 1 та 2

ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИПЛАТАМИ:

Надзвичайно повільне освоєння коштів через відсутність підписаних контрактів на виконання робіт та надання консультаційних послуг в рамках Компонентів 1 та 2

ГАРАНТІЇ(СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ) ПОВ'ЯЗАНІ З НИМИ ВИКЛИКИ:

- Затримки з підготовкою та реалізацією Плану дій з переселення (ПДП), який вимагає, щоб усі заходи, пов'язані з придбанням землі, були узгоджені або переселення в рамках Проекту, що здійснюється відповідно до положень і процедур, які містяться в Засади політики переселення
- Повільний прогрес у викупі земельних ділянок через небажання землевласників продавати земельні ділянки, тривалі судові справи щодо оскарження цін на земельні ділянки та сум компенсації
- Слабка інституційна спроможність регіональних представництв виконавців проектів щодо своєчасного виявлення та пом'якшення екологічних та соціальних ризиків, залучення місцевих громад та інших зацікавлених сторін до участі в проектах.
- Відсутність практичного досвіду застосування положень Закону України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності" органами місцевого самоврядування, які виступають суб'єктом, на користь якого відчужуються ці активи.

В РЕЗУЛЬТАТІ У 2017 РОЦІ БУЛО ВИРІШЕНО РОЗПОЧАТИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЮ ПРОЄКТУ, СПРЯМОВАНУ НА (А) ОПТИМІЗАЦІЮ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ ТА (Б) ПОКРАЩЕННЯ

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ПРОЄКТУ (ВКЛЮЧАЮЧИ ВИПЛАТИ) ТА ЗАГАЛЬНУ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ПОРТФЕЛЯ ПРОЄКТІВ СВІТОВОГО БАНКУ В УКРАЇНІ.

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРИЗВЕЛА ДО СКАСУВАННЯ ЗАХОДІВ (І ПОВ'ЯЗАНИХ З НИМИ КРЕДИТНИХ КОШТІВ У РОЗМІРІ 222,2 МЛН ДОЛАРІВ США), ЯКІ РЕАЛІЗОВУВАЛИСЯ ПОВІЛЬНО. СКАСОВАНІ ЗАХОДИ ВКЛЮЧАЛИ ТРИ ОБ'ІЗНІ ДОРОГИ НА М03 (ЗАГАЛЬНОЮ ПРОТЯЖНІСТЮ 34 КМ) ТА ДВА (З ТРЬОХ) КОМПОНЕНТИ ДОВГОСТРОКОВОГО ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОРОЖНІХ КОРИДОРІВ М03 ТА М07.

ЗАГАЛОМ, СУМА КРЕДИТУ БУЛА ЗМЕНШЕНА З \$560 МЛН ДО \$337,8 МЛН

ЗАХОДИ, ВЖИТІ ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ ТА ВИПЛАТИ КОШТІВ

ЗАКУПІВЛЯ

Всі процедури закупівель були успішно завершені, і відповідні контракти були укладені на виконання робіт підписано та належним чином проконтрольовано на етапі реалізації

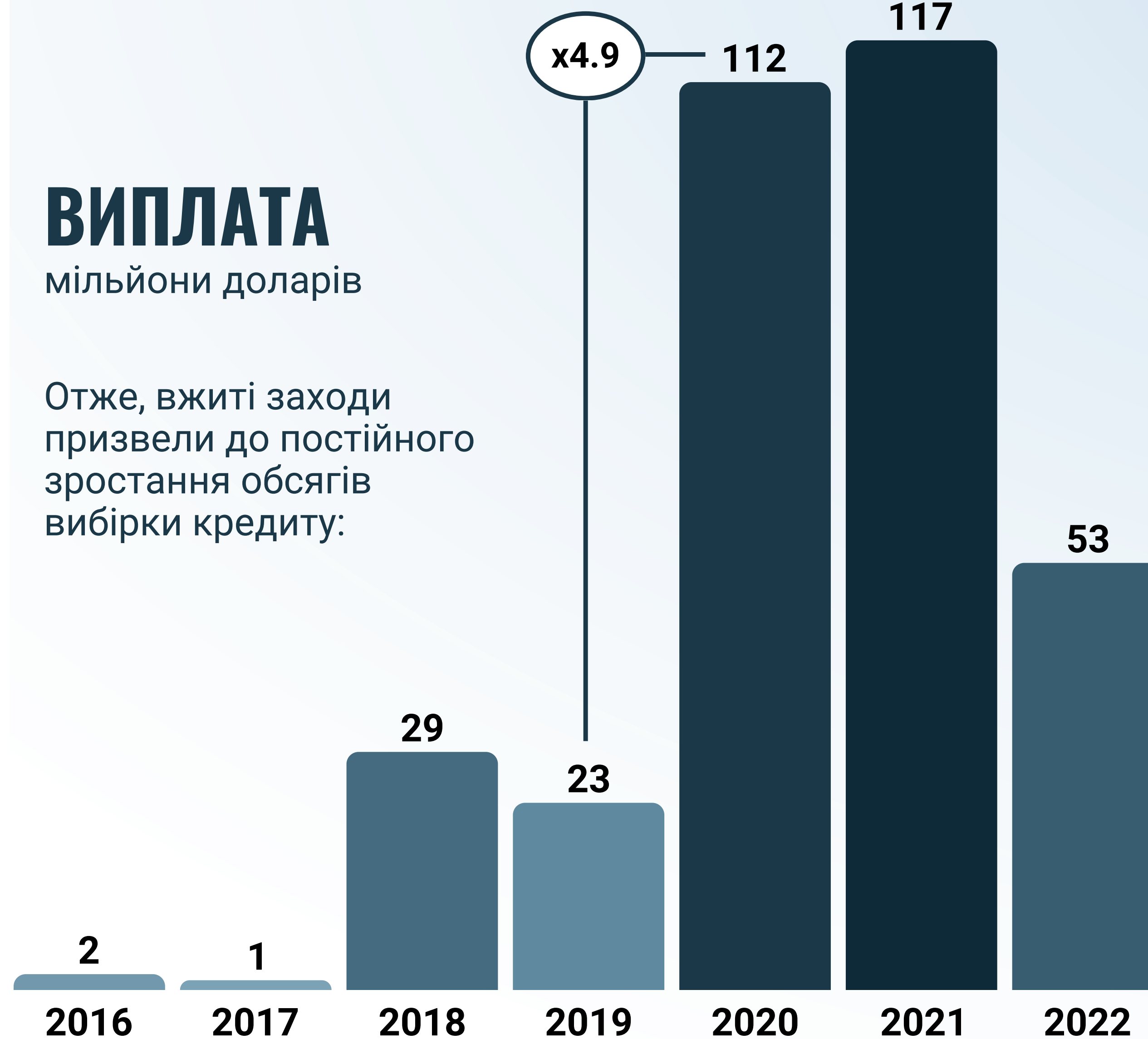
ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ

- Сприяння у всіх процесах придбання землі та переселення, що проводяться місцевою владою.
- Посилення спроможності регіональних виконавчих агентств шляхом створення земельних відділів, основною діяльністю яких є робота з усіма зацікавленими сторонами, залученими до процесу придбання земельних ділянок та іншої нерухомості, включаючи консультування з органами місцевого самоврядування та землевласниками, а також участь у судових процесах.
- Інтенсифікація проведення публічних та особистих консультацій з представниками місцевих громад.
- Своєчасно виявляти та пом'якшувати екологічні та соціальні ризики як на стадії проекту, так і на стадії його реалізації, підготовчих заходів та на етапі їх реалізації.
- Активне залучення фахівців з охорони навколишнього середовища та соціального захисту, технічного персоналу Підрядника та Інженерної служби до взаємодії з громадами на місцевому рівні.
- Створення механізму розгляду скарг (MPC) відповідно до рекомендацій Банку. Це дозволило зафіксувати та обробити всі скарги та відновити довіру населення до влади.

ВИПЛАТА

мільйони доларів

Отже, вжиті заходи призвели до постійного зростання обсягів вибірки кредиту:

COVID- ЗАХОДИ ЩОДО ВПЛИВУ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ У 2019 РОЦІ

COVID- 19 СПОВІЛЬНИЛО ТЕМПИ ВПРОВАДЖЕННЯ

З огляду на ситуацію в Україні та на пандемічну ситуацію на міжнародному рівні, можливість імпорту матеріалів та обладнання була обмежена протягом декількох місяців.

Команда Світового банку поділилася з позичальниками та підрядниками Консультативною запискою Світового банку щодо COVID-19 для поточних проектів, а також шаблоном звітності.

COVID- ЗАХОДИ ЩОДО ВПЛИВУ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ У 2019 РОЦІ

План реагування на COVID-19 був розроблений Укравтодором з метою забезпечення вимог Банку щодо охорони здоров'я та безпеки громадськості, а також охорони праці під час виконання будівельних робіт.

C-ESMP всіх субпідрядників були оновлені з урахуванням рекомендацій Банку щодо реалізації інфраструктурних проєктів, які передбачають залучення значної кількості робочої сили в умовах пандемії.

Для моніторингу виконання вимог, викладених у документі, було розроблено контрольний список КЕПДП. Цей контрольний список використовується для щотижневого моніторингу. Оновлення ситуації надається Банку на щотижневій основі.

До підрядників та інженерів з нагляду були висунуті вимоги з техніки безпеки відповідно до Консультативної записки, і всі вони суворо дотримувалися прописаних рекомендацій, а також рекомендацій, виданих національними органами влади

Згідно з процедурами ESIRT, кожен випадок інфікування COVID-19 був задокументований та повідомлений Банку протягом 48 годин з моменту виявлення.

Підрядникам та Інженеру було доручено забезпечити регулярне ПЛР-тестування працівників, а після сертифікації вакцин проти COVID-19 організувати заходи з вакцинації для працівників та активно комунікувати необхідність вакцинації.

Регулярно проводилися тренінги з техніки безпеки, підрядники розробляли план дій на випадок непередбачених обставин. Заходи з профілактики COVID-19, заходи з пом'якшення наслідків були виконані відповідно до затверджених C-ESMP, будівельні майданчики та робоче містечко були тримають у чистоті

Криза COVID-19 означала, що роботи навряд чи будуть завершені до запланованої дати закриття проєкту 31 грудня 2021 року, а реструктуризація продовжила термін закриття проєкту на дев'ять місяців - до 30 вересня 2022 року.

ПОКРАЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Хоча довгостроковий вплив проєкту на безпеку дорожнього руху був позитивним, виникли проблеми з дорожньо-транспортними пригодами на етапі будівництва, які потребували розробки Плану коригувальних заходів щодо запобіжних заходів (ПКЗЗ).

ПЛАНИ УПРАВЛІННЯ ДОРОЖНІМ РУХОМ ВИМАГАЛИ ПОСИЛЕННЯ БЕЗПЕКИ НА ДІЛЯНКАХ З ОСОБЛИВО ВИСОКИМ РІВНЕМ РИЗИКУ, ЗОКРЕМА, НА ДІЛЯНКАХ З ПІДВИЩЕНИМ РИЗИКОМ:

- Об'їзди з тимчасовими схемами зустрічного руху.
- Місця переходу на / з ділянок протитечії.
- Місця розвороту.
- Місця на перетині місцевих доріг.

АНАЛІЗ НАЯВНИХ ДАНИХ ПОКАЗАВ, ЩО ОКРІМ ФІЗИЧНОГО РОЗТАШУВАННЯ, НАСТУПНІ УМОВИ СПРИЯЮТЬ ПІДВИЩЕННЮ РИЗИКУ ДТП ЗІ СМЕРТЕЛЬНИМИ НАСЛІДКАМИ:

- Темні або сутінкові/світанкові умови освітлення
- Високі швидкості, особливо в теплі / сухі місяці, коли дорожні умови дозволяють водіям думати, що вони можуть їхати швидше.

**ПІСЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПКЗЗ У ЛИСТОПАДІ 2020 РОКУ В РАМКАХ
ПРОЄКТУ СТАЛАСЯ ЛИШЕ ОДНА АВАРІЯ ЗІ СМЕРТЕЛЬНИМ
НАСЛІДКОМ НА ДІЛЯНЦІ ВИКОНАННЯ РОБІТ У ЛИПНІ 2021 РОКУ.**

**ЦЕ СТАЛОСЯ НА ДІЛЯНЦІ ДОРОГИ, ЯКА НА ТОЙ ЧАС НЕ БУЛА
ЗАДІЯНА В ПРОЄКТІ**

ВПЛИВ, СПРИЧИНЕНИЙ РОСІЙСЬКИМ ВТОРГНЕННЯМ НА ПОЧАТКУ 2022 РОКУ

У зв'язку з вторгненням Росії в Україну 24 лютого 2022 року контракти на виконання будівельних робіт довелося зупинити через спрацювання форс-мажорних обставин. Роботи сильно постраждали від російського вторгнення.

На щастя, жоден з об'єктів не був захоплений російськими військами під час військових дій.

Коли ситуація з безпекою в Україні покращилася, з'явилася можливість провести повторну мобілізацію будівельних майданчиків. МБРР надав згоду на відновлення будівельних робіт у серпні 2022 року.

План екологічного та соціального менеджменту та моніторингу (ПЕСММ) всіх Підрядників були оновлені відповідно до рекомендацій Банку щодо впровадження інфраструктурних проєктів із залученням значної кількості робочої сили в умовах ризиків, спричинених російською агресією та введенням воєнного стану.

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУ

Попри всі виклики та перешкоди, проєкт був успішно завершений у 2022 році.

156.3
КМ ДОРІГ

було відновлено або модернізовано

400
ТИС ОСІБ

кількість людей, які проживають поблизу побудованих доріг та отримали користь від реалізації проєкту

Управління мережею доріг було суттєво покращено. Попри скорочення обсягу проєкту, ключові заходи були реалізовані, а результати досягнуті:

- розробка Інтелектуальної транспортної системи та подальша розробка стандартних специфікацій для станцій WIM для контролю навантаження на вісь
- розробка цифрового паспорта 590 км національної мережі для збору даних про стан доріг та порталу для оприлюднення планів ремонту доріг.

Для підтримки вищезгаданої роботи політик, проєкт профінансував шість пілотних станцій WIM.

Введення в експлуатацію обладнання супроводжувалося змінами до відповідного законодавства, такого як Закон України про дорожній рух, процедури здійснення габаритно-вагового контролю та Закон України "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо окремих питань здійснення вагового контролю".

ОТРИМАНІ УРОКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОЇ ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТІВ

01

Короткі терміни підготовки негативно впливають на результати розробки й часто призводять до реструктуризації з метою виправлення неадекватного дизайну проекту;

02

Під час ініціювання проекту всі зацікавлені сторони повинні оцінити та перевірити запропонований обсяг проекту на основі наявної на той момент проектно-кошторисної документації, розроблених захисних документів та реалістичних прогнозів щодо тривалості проекту, щоб коли проект стане ефективним, можна було здійснити процеси закупівель, які забезпечать відповідні виплати без будь-яких затримок;

03

Проекти рекомендується структурувати таким чином, щоб забезпечити виділення певних сум кредитних коштів на підготовчі потреби майбутніх проектів.

Долучайтесь!

www.zminytut.com

Фінансується
Європейським Союзом

ЗМІНИ ТУТ

Разом будуємо сильні громади

zminytut.com

Проект «Зміни тут» впроваджується аналітичним центром We build Ukraine у рамках проекту «Єднання для громади», що реалізується ІСАР Єднання за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Фінансується
Європейським Союзом

Проектна координація

Взаємодія сторін, розподіл ролей та відповідальності

СПІКЕР

Валентина Полякова

Експерт, We build Ukraine. Має практичний досвід підготовки та реалізації масштабних інфраструктурних проєктів із залученням міжнародного фінансування.

zminytut.com

Проект «Зміни тут» впроваджується аналітичним центром We build Ukraine у рамках проєкту «Єднання для громади», що реалізується ІСАР Єднання за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Мета сесії

Фінансується
Європейським Союзом

Показати, як організувати спільну роботу сторін донорського, міжнародного або євроінтеграційного проєкту від ідеї до звітності: хто відповідає, які рішення потрібні, які документи рухають процес.

Після сесії учасники зможуть

бачити життєвий цикл проєкту через ролі, документи та контрольні точки;

Практичний результат

сформувати карту сторін, матрицю відповідальності та базову періодичність координації і звітування для громади, бенефіціара, виконавця і партнера;

Нормативний фокус

орієнтуватися у логіці Постанови КМУ №70, а також у ширшій рамці донорських програм, грантів, технічної допомоги та місцевих запозичень.

Нормативна й донорська рамка

Фінансується
Європейським Союзом

Постанова №70 задає державну логіку для проєктів, що підтримуються МФО. У ширшій реформі управління публічними інвестиціями також варто згадати Постанову КМУ №527: вона формує рамку підготовки та моніторингу публічних інвестиційних проєктів. Для громад донорська рамка додатково охоплює гранти, технічну допомогу, програми ЄС, прямі партнерства, місцеві запозичення і гарантії.

Що охоплює

державні позики і гранти, програми донорської підтримки, технічну допомогу, прямі гранти для громад та фінансування через місцевий бюджет;

Що визначає

ролі учасників, етапи підготовки, канал взаємодії з донором, вимоги до закупівель, фінансів, екологічних і соціальних стандартів, звітності та аудиту;

Що важливо для громад

зрозуміти, яким каналом громада входить у проєкт: через ЦОБВ і державний контур, як прямий грантоотримувач, або через місцеве запозичення / місцеву гарантію.

У презентації термін "проєкт" використовується там, де йдеться про нормативну лексику Постанови №70.

Донорська логіка: хто управляє і хто перевіряє

Фінансується
Європейським Союзом

У донорських, міжнародних та євроінтеграційних проєктах команда бенефіціара управляє реалізацією, а донор або партнер перевіряє правила, ризики, документи і використання коштів.

МФО / банки розвитку

позичальник або промоутер веде закупівлі, контракти, фінанси і звітність; партнер здійснює перегляд і погодження

1

Програми ЄС

ролі визначаються у заявці та грантовій угоді; координатор збирає дані, партнери виконують свої частини

2

Донори / оператори програм

грантоотримувач або партнерський консорціум виконує проєкт за правилами конкурсу, бюджету і звітності

3

Для громади

важливо заздалегідь визначити відповідальну сторону, дані, рішення, відповідальних і зрозумілий канал до партнера

4

Координація — це здатність перетворити вимоги партнера на щоденний порядок роботи команди.

Джерела для підходу: правила програм ЄС, World Bank / EIB / EBRD procurement and project implementation guidance, грантові угоди та операційні посібники проєктів.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ У ЛОГІЦІ ПОСТАНОВИ №70

Фінансується
Європейським Союзом

Координація починається з розуміння ролей

Фінансується
Європейським Союзом

Ініціатор

готує проектну пропозицію та пакет документів для Мінфіну

Мінфін

веде реєстр, проводить експертизу, звертається до донора або МФО, здійснює моніторинг коштів

Відповідальний виконавець

готує або реалізує проект, здійснює нагляд і контроль, подає звітність

Бенефіціар

отримує позику чи грант і забезпечує реалізацію проекту або окремої частини

Координатор проекту

організує підготовку та реалізацію, підписує документи в межах повноважень

Донор / міжнародний партнер

погоджує фінансування, правила програми, ключові документи, здійснює нагляд і бере участь в оглядах

Роль громади у нормативній логіці

Фінансується
Європейським Союзом

Громада як ініціатор

формує потребу;
підтверджує стратегічну відповідність;
збирає вихідні дані;
підтримує проектну пропозицію рішеннями та документами.

Громада як бенефіціар

отримує результат або фінансовий ресурс;
забезпечує свою частину реалізації;
готує інформацію для звітності;
відповідає за сталість результату.

Громада як місце реалізації

надає інформацію про об'єкт;
підтверджує права на майно або землю;
комунікує з користувачами;
підтримує контроль якості на місці.

Як громади співпрацюють з донорами

Фінансується
Європейським Союзом

1. Через ЦОВВ і державний контур

донор / МФО укладає угоду з державою;
ЦОВВ є відповідальним виконавцем;
громада виступає бенефіціаром або місцем реалізації;
потрібні рішення, дані, секторальна підтримка.

2. Прямий грант або технічна допомога

громада, КП або консорціум подає заявку;
укладається грантова угода або партнерський договір;
діють правила програми щодо бюджету, закупівель, комунікації та звітності.

3. Місцеве запозичення або гарантія

рада ухвалює рішення;
Мінфін погоджує умови у встановленому порядку;
кошти залучаються до місцевого бюджету або гарантують зобов'язання КП;
громада відповідає за боргову спроможність і виконання умов.

Нормативна рамка для місцевих запозичень і гарантій: Бюджетний кодекс України, Постанова КМУ №110, Постанова КМУ №541.

Проектна пропозиція: що має бути зібрано

Фінансується
Європейським Союзом

Це перший управлінський фільтр: він показує проблему, очікуваний результат, модель фінансування, готовність сторін і відповідність пріоритетам програми або партнера.

1 Ціль і проблема

що саме вирішує проект і для кого

2 Очікувані результати

показники, за якими оцінюється прогрес

3 Орієнтовна вартість

попередні розрахунки та джерела фінансування

4 Строки

підготовка, реалізація, ключові контрольні точки

5 Майно і документація

права на земельну ділянку або будівлю, стан проектної документації

6 Секторальна підтримка

лист згода профільного органу і визначення відповідального виконавця

Точка координації 1: Відповідальний виконавець

Фінансується
Європейським Союзом

За Постановою №70 відповідальний виконавець є центральною ланкою підготовки, нагляду, контролю та реалізації проекту.

Що має бути узгоджено

- який орган або установа веде проект;
- хто забезпечує секторальну підтримку;
- хто подає матеріали на рівень Уряду;

Що це означає для громади

- проект має бути прив'язаний до державної або секторальної політики;
- комунікація з профільним органом стартує до подання пакета;

Координаційний результат

є уповноважена сторона, яка веде проект у державному контурі та взаємодіє з Мінфіном, донором і бенефіціаром.

Точка координації 2: бенефіціар і фінансова модель

Фінансується
Європейським Союзом

Бенефіціар

юридична особа або орган місцевого самоврядування, який отримує результат, фінансовий ресурс або відповідає за реалізацію проєкту чи його частини.

Для громади це може бути ОМС, комунальна установа або комунальне підприємство залежно від каналу фінансування.

Фінансова модель

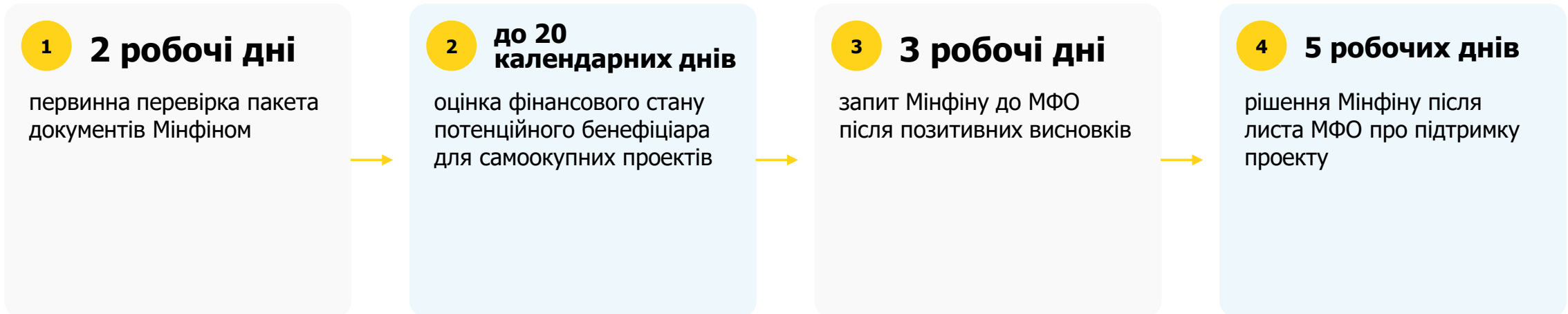
джерело повернення позики;
участь державного або місцевого бюджету;
власні кошти бенефіціара;
грантова частина;
майбутні витрати на експлуатацію і підтримання результату.

Точка координації 3: рішення про доцільність

Фінансується
Європейським Союзом

Після подання пакета Мінфін проходить послідовність оцінки та взаємодії з МФО. Для команди важливо планувати строки і документи під ці контрольні точки.

Координаційний висновок: календар підготовки має включати час на оцінку, уточнення та урядові погодження.

Фінансується
Європейським Союзом

Від підготовки до запуску

Після рішення про доцільність фокус зміщується на договірну рамку, бюджет, план заходів, план закупівель та операційні правила реалізації.

Договірна рамка проекту

Фінансується
Європейським Союзом

Договір України з донором / МФО

умови позики, кредиту або гранту; фінансові зобов'язання; цілі і показники;

Договір донора / МФО з бенефіціаром

проектний договір або договір про надання ресурсу для реалізації;

Договір з Мінфіном

передача позики або гранту, повернення коштів, відповідальність сторін;

Інші договори

контракти, договори з консультантами, технічним наглядом, підрядниками.

Координаційне правило: кожна роль у проекті має відобразитися в договорі, рішенні ради, наказі, операційному посібнику або іншому внутрішньому документі.

План заходів щодо реалізації проекту

Фінансується
Європейським Союзом

Постанова №70 використовує план заходів як ключовий документ для запуску, управління та звітності. Відповідальний виконавець щороку подає копію плану Мінфіну до 30 січня.

Захід	Відповідальний	Строк	Результат	Статус
ПКД та експертиза	технічна команда	I квартал	готовий пакет	у роботі
Закупівля робіт	закупівлі + юрист	II квартал	контракт	план
Реалізація робіт	замовник + технагляд	III квартал	виконані обсяги	план
Звітність	координатор + фінанси	щокварталу	звіт Мінфіну/МФО	регулярно

План закупівель як координаційний документ

Фінансується
Європейським Союзом

План закупівель поєднує технічну логіку, бюджет, календар і відповідальність. Для донора або МФО це один із ключових інструментів контролю: він показує, які пакети рухають проект і які рішення потрібні для старту процедур.

Пакети закупівель

товари, роботи, послуги, консультаційні послуги

Метод закупівлі

правила донора, Prozorro або погоджена процедура

Календар

підготовка ТЗ, оголошення, оцінка, контракт

Відповідальні

технічна команда, закупівлі, юрист, фінанси

Погодження

проект документів, зміни, звіти про оцінку

Зв'язок з бюджетом

категорія витрат, джерело фінансування, графік платежів

Операційний посібник: правила всередині проекту

Фінансується
Європейським Союзом

Операційний посібник описує організаційні аспекти управління та послідовність впровадження проекту. Для міжнародних і європейських проектів це внутрішня "інструкція руху", яка поєднує державні процедури, правила партнера і щоденну роботу команди.

Що варто включити

- карта ролей;
- порядок погодження рішень;
- фінансовий цикл;
- закупівлі;
- моніторинг і звітність;

Як працює в команді

- єдині правила для всіх;
- шаблони документів;
- порядок ескалації питань;
- календар управлінських рішень;

Що дає партнеру

- передбачуваність;
- простежуваність рішень;
- готовність до аудиту;
- зрозумілий шлях використання коштів.

Управлінська структура проекту

Фінансується
Європейським Союзом

Керівний рівень

відповідальний виконавець, керівництво бенефіціара, стратегічні рішення

Операційний рівень

координатор проекту, ГУП або робоча команда, щоденна координація

Контрактний рівень

підрядники, постачальники, консультанти, технічний нагляд

Контрольний рівень

Мінфін, МФО, аудит, органи державного фінансового контролю

Координатор проекту з'єднує рівні між собою: збирає інформацію, готує рішення, контролює виконання та підтримує звітний регулярно.

Матриця відповідальності: РАСІ

Фінансується
Європейським Союзом

Матриця переводить ролі у конкретні дії: хто виконує, хто ухвалює, кого консультують, кого інформують.

R — виконує

A — відповідає за рішення

C — консультує

I — отримує інформацію

Дія	Виконавець	Координатор	Фінанси	Технічний	Донор
Сформувати пропозицію	A	R	C	C	I
Підготувати ТЗ	A	R	I	R	C
Оновити план закупівель	A	R	C	C	C
Підготувати квартальний звіт	I	R	R	C	A/I

Практична ціль: кожна дія має одного відповідального за рішення та зрозумілий шлях погодження.

Періодичність координації та звітування відповідно до №70

Фінансується
Європейським Союзом

Щотижня

статус команди: заходи, закупівлі, платежі, ризики

Щомісяця

оновлення бюджету, календаря, реєстру питань і документів

Щокварталу

звіт відповідального виконавця Мінфіну до 15 числа наступного місяця

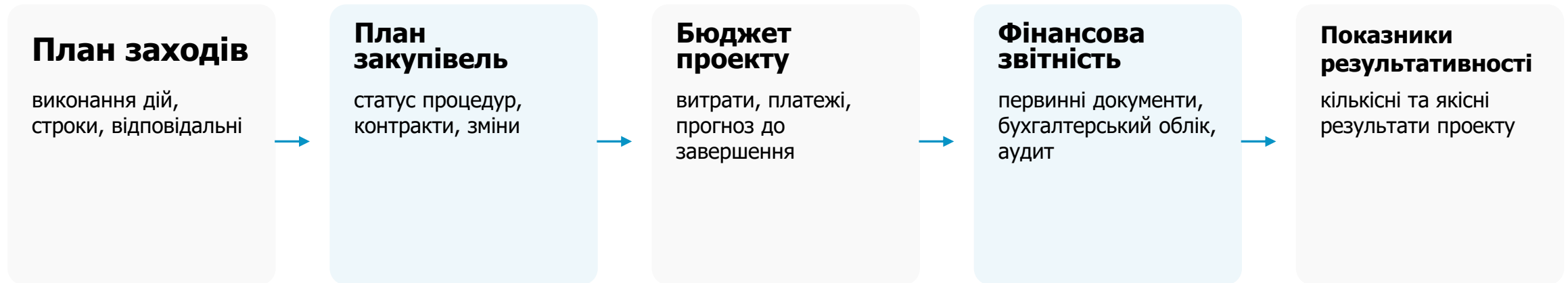
Півріччя / рік

огляди стану підготовки та реалізації з Мінфіном і МФО

Регулярний графік взаємодії створює передбачуваність для громади, відповідального виконавця, Мінфіну та донора / МФО.

Моніторинг: предмет контролю

Постанова №70 описує моніторинг як постійне спостереження за підготовкою та реалізацією проекту, використанням коштів, фінансовими зобов'язаннями та досягненням показників.

Звітність: строки і відповідальні

Звітність у донорських проектах — це управлінська пам'ять проекту: вона фіксує прогрес, проблемні питання, пропозиції та виконання індикаторів.

Хто подає	Строк	Що подає	Кому
Відповідальний виконавець	квартал + 15 днів	звіт про виконання плану заходів, аналітична інформація, пропозиції	Мінфін
Відповідальний виконавець	щороку до 15 січня	звіт про виконання плану досягнення показників результативності	Мінфін
Бенефіціар	квартал / місяць + 10 днів	рух коштів, стан використання позики, обслуговування та погашення	Мінфін + виконавець
Мінфін	квартал / півріччя / рік	узагальнена інформація щодо стану проектів і пропозиції щодо рішень	КМУ

Зміни, додаткове фінансування, реструктуризація

Коли стартує процес

зміна обсягу робіт;
зміна компонентів;
перерозподіл коштів;
додатковий ресурс;
оновлення графіка або умов договору.

Що готує команда

обґрунтування;
проект листа до МФО;
оцінку впливу на бюджет, строки,
результат;
оновлений план заходів і закупівель.

Хто погоджує

бенефіціар;
відповідальний виконавець;
Мінфін;
МЗС;
МФО;
інші органи згідно з предметом зміни.

Завершення реалізації: логіка фінального звіту

Фінансується
Європейським Союзом

Фінальний етап показує, що було заплановано, що виконано, яких показників досягнуто і як використано фінансові ресурси.

Вихідні дані

дати початку і завершення,
відповідальний виконавець,
бенефіціар, документи
оцінки

Результати за компонентами

обсяг виконаних робіт або
заходів у кількісних та
якісних показниках

Порівняння показників

планові та досягнуті
значення, пояснення
відхилень

Фінансові ресурси

планові та фактичні
витрати за джерелами і
видами робіт

Чекліст громади: ГОТОВНІСТЬ ДО КООРДИНОВАНОГО ПРОЕКТУ

Фінансується
Європейським Союзом

1. визначено відповідальну сторону за проектну ідею

3. є зв'язок із стратегією та секторальними пріоритетами

5. є потенційний бенефіціар, позичальник або гарантійна модель

7. є попередній бюджет і джерела фінансування

9. є календар підготовки, погоджень і звітності

2. є підтверджена проблема і цільові групи

4. є канал роботи з донором: ЦОВВ, прямий грант або місцеве фінансування

6. є базовий пакет даних щодо об'єкта

8. є карта сторін і матриця відповідальності

10. є канал комунікації з донором, партнерами та громадою